

המו"מ עם איראן התחדש, ארה"ב נערכת לתקיפה

written by אלי קלוטשטיין | 26.02.2026

הדילמה שניצבת לפתחו של נשיא ארה"ב דונלד טראמפ בשאלה האיראנית ☒ לחסד או לשבט ☒ אינה רק מדינית. למנהיג האמריקני, הרגיש מאוד לדימויו, ברור גם שכל החלטה תקבע את מורשתו האישית בדפי ההיסטוריה.

אם "יתקפל" ויסתפק בהסכם חלקי זמני במשא ומתן עם טהרן, שהתחדש אתמול בז'נבה, או שיבחר במתקפה סמלית בלבד על איראן ☒ על אף המומנטום שבנה בשבועות האחרונים, ההצהרות הפומביות וההבטחות לסייע למפגינים ברפובליקה האסלאמית ☒ הוא ייתפס כאיש חלש שלא עמד בהבטחתו לטפל בסוגיה הזאת אחת ולתמיד.

מכיוון שיש סיכוי נמוך להגיע להסכם שישביע את רצונו באופן מלא ויגע בכל הבעיות שעל הפרק למשך זמן ארוך, הוא יידרש אולי לפנות לאופציה הצבאית. הפעלת כל העוצמה שריכזה ארה"ב באזור כדי לחסל את תוכניות הגרעין והטילים של איראן, ואולי גם להפיל את משטר האייתוללות, נראית לנו כאן בישראל כדבר הנכון והמוסרי, אך היא מעמידה את הנשיא בפני לא מעט בעיות. הפעולה בוונצואלה, ההתנגשויות האלימות בארה"ב בין כוחות אכיפת החוק ובין מיעוטים, ואפילו ההתערבות של ארה"ב במלחמה עם איראן ביוני כיוונו לעבר הנשיא הרבה חיצי ביקורת, בעיקר בטענה להפרזה בשימוש בכוח והסטת משאבים שנחוצים לארה"ב מבית.

לא מעט אישים במעגל הפנימי של טראמפ מבינים את הסכנה שנושבת מכיוון טהרן, ובכל זאת דוחקים בו להגיע לפתרון דיפלומטי. כך גם מדינות ערב, שמקפידות לדבר בשני קולות ☒ מצד אחד מצהירות שיצטיידו בגרעין בעצמן אם איראן תשיג יכולת כזו, ומצד שני נאבקות לבלום את רוחות המלחמה המנשבות באזור.

לכן לא מפתיע לגלות, לפי הדיווחים, שלקראת השיחות אתמול דרש טראמפ מנציגיו, השליחים סטיב ויטקוף וג'ארד קושנר, לבוא בתביעה מקסימלית רק בעניין הגרעין, עוד לפני שמטפלים בסוגיות אחרות כגון הטילים והמימון של כוחות הפרוקסי.

עמדה כזו, שאין כמעט סיכוי שהאיראנים ייענו לה, הופכת את הדילמה של טראמפ קלה יותר, במובן מסוים. במידת מה היא אפילו מפצה על הנסיגה האמריקנית מהכוונה לקיים שיחות גם על נושאים אחרים, ולהסכים לבקשת טהרן לדון רק בתוכנית הגרעין.

שני השליחים האמריקנים הגיעו לסבב השלישי של השיחות העקיפות עם האיראנים אתמול בז'נבה לאחר שהתבקשו להציג לשר החוץ עבאס עראקצ'י (דרך המתווך העומאני) דרישות לפירוק שלושת אתרי הגרעין העיקריים בנתנז, אספהאן ופורדו, להעברתו של האורניום המועשר

לרמה גבוהה לארה"ב, ולהפסקת ההעשרה של האורניום לרמה גבוהה. בתמורה האמריקנים הסכימו לתת רק דברים סמליים, כולל הסרה של מעט עיצומים, ואולי גם אפשרות להעשרה לרמה נמוכה מאוד לצרכים רפואיים. ההסכם הזה, דרש טראמפ, יימשך ללא הגבלת זמן וללא סעיפי שקיעה שיאפשרו את פיחות ההגבלות שמצויות בו לאורך זמן.

הקו הנוקשה הזה נוסף לעובדה שבנאומו לאומה השבוע דאג טראמפ להזכיר את איום הטיילים ואת העובדה שאיראן היא המממנת הגדולה ביותר של טרור ברחבי העולם. עוד קודם לכן הוא שוב חי שק את עצמו בעניין הסיוע למפגינים באיראן, כשהצהיר בגלוי ² על אף המשך ההכחשות בטהרן ³ שהרפובליקה האסלאמית רצחה 32 אלף מפגינים. דברים ברורים נגד חוסר הנכונות האיראני להתפשר שאמרו בכירים אחרים בממשל, כולל מזכיר המדינה מרקו רוביו וסגן הנשיא ג'יידי ואנס, רק חיזקו את הרושם שהאמריקנים לא מתכוונים לסגת מדרישותיהם.

ואכן, לא פלא שהעמדה האמריקנית גרמה לכך שהחלפת המסרים בין הצדדים לא נמשכה זמן רב בטרם יצאו להפסקה "לצורך התייעצות". העומאנים ניסו לשדר לתקשורת לקראת חידוש המגעים בשעות הערב וגם בתום השיחות רוח טובה, והודיעו על "התקדמות" ועל אפשרות לשיחות נוספות בשבוע הבא. אך האיראנים שוב לא התאפקו ועשו לנו ולטראמפ את העבודה: בכיר איראני שהתראיין לאלג'זירה דחה באופן מוחלט את התביעה האמריקנית, ומשרד החוץ בטהרן פרסם הודעה רשמית שקבעה כי בשיחות ידונו רק בגרעין, וכי דבריהם הסותרים של בכירים אמריקנים מעוררים ספקות באשר לרצינות כוונותיהם.

השבוע סיפק עראקצ'י רמז להלך הרוח האיראני בעניין הגרעין לבדו: בריאיון לתקשורת המערבית, בעקבות תהייתה של המראינת מדוע לא נסוג טהרן בעניין העשרת האורניום למרות האיום במלחמה ⁴ מעין הד לדברים שאמר ויטקוף עצמו יום קודם לכן לגבי תמיהתו על העמדה האיראנית הלא מתפשרת ⁵ הסביר שר החוץ מטהרן שזוהי שאלה של כבוד לאומי. אחרי ששילמנו בדם, כסף ומדענים, הוא אמר, לא נוותר על זכותנו להעשרה.

לנוכח כל זאת, ההתכנסות מחדש תחת החסות העומאנית ל"החלפת המסרים", כפי שכינו זאת המתווכים, לא צפויה להביא לפריצת דרך מזהירה, למרות האופטימיות ששידרו. סביר להניח שיתברר שוב כי הדרישות המינימליות של ארה"ב לא מגיעות לסף המרבי של מה שאיראן מוכנה לתת. לכל היותר השיחות רק ידחו בשעות אחדות או בכמה ימים את הקץ ⁶ והוא יגיע כשהסבלנות של טראמפ תפקע.

חלון הזמנים של הנשיא ממילא עשוי להצטמצם: מנהיג המיעוט הדמוקרטי בקונגרס, האקים ג'פריס, מוביל מהלך להגבלת סמכויות הנשיא להכריז מלחמה מבלי היוועצות בקונגרס. אם צעד כזה יתממש, הוא עשוי לדחוק את טראמפ לפעולה מוקדם משרצה.

ניצבים בהצגה

יש לא מעט משקל לטענה כי שני הצדדים נכנסו לשיחות בידיעה שמדובר במובנים רבים בהצגה.

האיראנים ביקשו למשוך את הזמן ככל שיוכלו, ולנצל אותו כדי להתגונן ולהתבצר, לשרטט תוכניות להצלת המשטר, להוציא כמה שיותר כספים מהמדינה ולגייס לצידם את דעת הקהל העולמית והאזורית. למרות האיומים החוזרים ונשנים בשבועות האחרונים, הם יודעים שאין להם באמת יכולת לעצור את הנחשול האמריקני כשיתנפץ על חופיהם.

האמריקנים נדרשו לספק לכל הפחות מראית עין של ניסיון כן לפתור את המחלוקות בדרכים דיפלומטיות בטרם יפנו לאמצעים הצבאיים. זה מהותי, למשל, בשביל הקהל בבית לפני בחירות האמצע בסוף השנה, וזה חשוב לטראמפ מול מדינות ערב. זה אפילו חיוני לישראל, כדי שלא תיראה כמי שדחפה את הנשיא למלחמה באזור.

גם צבירת כוחות הצבא האמריקני באזור הייתה מעין הצגה, אמצעי נוסף להפעלת לחץ פסיכולוגי על האיראנים. מדי יום נפוצה ידיעה על עוד משחתת, עוד להק מטוסים, עוד מטוס עם אמצעים מיוחדים שמגיע לאזור. אפילו אם זה לא הרשים את ההנהגה בטהרן עד כדי כך שתוותר, בשאר העולם התרשמו מצבירת הכוחות הגדולה ביותר מאז 2003 לפחות.

אתמול הצטרף לחגיגה כלי המשחית הגדול ביותר, אולי, של האמריקנים: נושאת המטוסים ג'רלד פורד, שיצאה מכרתים והפליגה בדרכה לכיוון חיפה. במקביל דווח במקורות גלויים על עוד מטוסי אף-35 שיצאו מארה"ב לכיוון אירופה, עמדה קרובה יותר ליזירת המלחמה מול הרפובליקה האסלאמית, וגם על מטוסי קרב שהחלו להיאסף בבסיס דייגו גרסייה באוקיינוס ההודי. אמצעים מיוחדים אחרים שהביאו לפה האמריקנים מדגישים את רצינות הכנותיהם לקרב.

ריבוי הכוחות באזור מעניק לטראמפ לא מעט אפשרויות כבר בשלב הראשוני של התקיפה, אם תצא לדרך. הוא צפוי תחילה לטפל באיומים המידיים: הטילים הבליסטיים שיכולים לפגוע בכוחות האמריקניים, בישראל ובמדינות אחרות באזור שחברו לארה"ב; בסיסי כטב"מים והכוחות הימיים שיבקשו אולי לחסום את מצרי הורמוז, מעורקי התעבורה העיקריים של הנפט בעולם. אף שבאפשרותו לשים למטרה גם את מתקני הגרעין בשלב הראשוני, הוא כנראה יוכל להגיע אליהם גם לאחר מכן.

גם אם אפשר לפקפק בדיווחים על חוסר נכונותו של יושב ראש המטות המשולבים בארה"ב לצאת למתקפה, ברור שלא יהיה זה בהכרח מבצע מהיר וקל. אף על פי שהאיראנים לא יוכלו לצבא האמריקני, יש למלחמה פוטנציאל לסיבוכים. כדאי לקחת בחשבון את האפשרות שהמתקפות לא יצליחו להביא לתוצאה הרצויה, ואף יחשפו את בנות הברית של ארה"ב באזור למתקפות קשות. גם אבדות אמריקניות הן לא תסריט מופרך.

ובכל זאת, דווקא תוכנית הטילים האיראנית ספגה מכה קשה ביוני 2025, וקשה להאמין שהצליחה להתאושש לרמה שהייתה אז. שיקום מהיר של תוכנית מורכבת כל כך דורש מומחיות וזמן, וכן אמצעים כגון דלק מוצק ומשגרים שספק אם הרפובליקה האסלאמית הצליחה להצטייד בהם.

בהנחה שאיראן תנסה לתקוף גם את הכוחות האמריקניים באזור, תהיה לה יכולה פחותה יותר לשגר מטחים גדולים לישראל בהיקף ששיגרה במבצע עם כלביא. האפשרות של ישראל וארה"ב יחד לשגר עשרות ² אם לא מאות ² כלי טיס לשמי איראן יכולה לסייע לסכל את השיגורים בעוד מועד. אנו בישראל מחויבים לא לזלזל באיום הזה ולהישמע להוראות כוחות הביטחון, אך אולי יש מקום לתקווה כי הפעם יהיה לנו קל יותר.

רק פתרון אפשרי אחד

עד רגעים אלה ממש לא הגדירו האמריקנים את הפלת השלטון בטהרן כמטרת המלחמה. טראמפ הרהר באפשרות הזו בגלוי, אולם עד כה לא ניתן לכך פומבי בדירקטיבה לצבא. כלפי חוץ מטרת המהלומה הצבאית היא לשכנע את האיראנים לוותר לדרישות האמריקניות או לחסל את הסכנה מהשורש באמצעים קינטיים.

סביר להניח שהמפגינים באיראן לא יחכו לדירקטיבה אמריקנית. מהלומה עוצמתית של צבא ארה"ב יכולה בהחלט להוציא המונים לרחובות. המשטר, שמודע למצבו הנואש וחושש משילוב של הלחץ הפנימי והחיצוני, מכין תוכניות לשימור השלטון. המנהיג העליון עלי ח'אמנאי, לפי דיווחי התקשורת, אף הטיל זאת כמשימה אישית על אחד ממקורביו, עלי לריג'אני.

אם תצטרף ישראל למערכה, עליה להציף בפני האמריקנים מסר אחד ברור: האיראנים לא יוותרו על האידיאולוגיה הקיצונית שלהם גם אם יספגו מכות רבות וקשות. כדי להסיר את האיום מעל ישראל, מעל העולם המערבי ומעל מתנגדי השלטון באיראן עצמה יש רק פתרון אחד ² סיום שושלת השלטון של האייתוללות והחלפתה בגורם נוח יותר. כל סיום אחר למערכה יהיה דומה למה שמתנהל כיום מול חמאס בעזה: פתרון חלקי וזמני לבעיה רק יקרב אותנו לסיבוב נוסף בעתיד הקרוב.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 26 בפברואר, 2026.